

Veldpodzol kenmerkend voor Drenthe

(Folkert de Vries, Alterra, maart, 2009)

In Drenthe komen de veldpodzolgronden het meeste voor. Volgens de bodemkaart bedraagt de oppervlakte in Drenthe meer dan 90 000 ha. Dit is meer dan 35% van de oppervlakte van de provincie. Het areaal neemt nog toe, want bij veel moerige gronden en veengronden verdwijnt het veen geleidelijk, doordat het oxideert als onbedoeld neveneffect van ontwatering en landgebruik. In de minerale bodem die daarbij vrijkomt zit op veel plaatsen een podzolprofiel. Dus in Drenthe komt de veldpodzol onder het veen vandaan.

Wanneer we Drenthe bodemkundig in één alinea willen karakteriseren dan zien we centraal het grote Drents plateau met podzolgronden dat in zuidwestelijke en noordelijke richting is ingesneden door stroomdalen met veen. Het plateau wordt aan de oostzijde begrensd door de Hondsrug met aansluitend een scherpe

overgang naar het veel lager gelegen Hunzedal en het uitgestrekte gebied met veenkoloniale ontginningen. Juist in dit laatstgenoemde gebied vindt de gedaanteverwisseling plaats van moerige gronden en veengronden naar podzolgronden. Recent is daar door Alterra een steekproef uitgevoerd in de gebieden die op de bodemkaart als moerige gronden staan aangegeven. Het onderzochte areaal bedroeg 25 000 ha. Uit de steekproef blijkt dat bij ongeveer 60% van het areaal de veenlaag nu ontbreekt en dat bij 30 tot 50% van de onderzochte locaties het huidige bodemtype een veldpodzol is.

Tot halverwege de vorige eeuw hadden de bewoners in de Drentse esdorpen weinig belangstelling voor de uitgestrekte gebieden met podzolgronden. Er groeide voornamelijk hei. Met uitzondering van de begrazing door (heide-)schapen viel er voor de landbouw weinig te oogsten. De gronden waren te arm voor het gebruik als akker- en hooilanden. In de crisisjaren van de vorige eeuw werden werkelozen aan het werk gezet om bossen aan te leggen. Met de komst van de kunstmest ging men de gronden ontginnen voor landbouwkundig gebruik. De uitgestrekte heidegebieden met podzolgronden zijn toen in een paar decennia omgetoverd tot landbouwgebied.

De podzolgronden komen in grote aaneengesloten gebieden voor. Dat wil nog niet zeggen dat de bodemopbouw overal gelijk is. Op de plateaus bevindt zich vanaf wisselende diepte keileem in de ondergrond. Dit heeft grote invloed op de hydrologie. Naarmate de keileem ondieper voorkomt, zijn de gronden periodiek natter. Door glaciële invloed zijn er in perioden met permafrost op veel plaatsen pingo's en dobben ontstaan. Vaak vinden we de resten hiervan nu nog terug als kleine deuken in het oppervlak.

Door de podzolering heeft het bodemprofiel een aansprekende kleurschakering. Daardoor zijn het zeer fotogenieke profielen die zich bij uitstek lenen voor het maken van fraaie lakprofielen.

Bronnen:

Stiboka, 1977. Bodemkaart van Nederland, schaal 1 : 50 000. Toelichting bij kaartblad 12 Oost, Assen.

Vries, F. R.F.A. Hendriks, R.H. Kemmers en R. Wolleswinkel, 2008. Het veen verdwijnt uit Drenthe. Omvang, oorzaken en gevolgen. Wageningen, Alterra. Rapport 1661.